

ספטמבר 2020
אלול תש"ף

חומי ינאי – עורך ידיעון פלורהולנד בעברית

55 שנים של פרחים

הילה יונת טל, מדריכת פרחים שה"ם, מחוז מרכז.

היה זה בוקרו של אחד מימי סוף חודש יוני; הימים ימי קורונה. כבר התרגלנו למסכות העטויות על פנינו ולשמירת המרחק, ולשינויים הרבים מצטרפים לשגרת חיינו. ברכב ממוזג ונעים, פניי לעבר עמק יזרעאל, ובראשי חולפות מחשבות על עתיד הענף ועל העתיד שלי כמדריכת פרחים צעירה בתקופת משבר עולמי. דווקא בזמן כזה צריך לחזור אחורה ולהתמקד במה שהיה בעבר כדי ללמוד ממנו איך להצליח בהווה.

במסגרת תקופת הכשרתי בחודשים האחרונים, והרצון של עמיתיי להציג בפניי את הענף בצורתו המיטבית, עלה כמה פעמים באוזניי שמו של חומי ינאי. לאחר כמה חודשים החלטתי שזה הזמן לבקר את חומי ולשמוע ממנו על תחילת ימי הענף, על הקשיים, על ההצלחות

ואף תובנות לעתיד פורח. נסעתי צפונה עם ירון כוכבי, נציג רויאל פלורהולנד בישראל. ירון קיבל אותי בחביבות ובצורה חברית, והנסיעה הנוכחית הייתה בעצם המשך ישיר ל'פתיחת הדלתות' ולהיכרותי האישית עם כל מי שצריך.

הגענו למושב פסטורלי וירוק בלב העמק, לבית נמוך שסביבו מדשאות נרחבות וכמה עצים. למרות הגינה הצנועה, ניתן היה לראות שגרה פה משפחה עם זיקה עזה לחקלאות, עצים ופרחים ליוו אותנו עד הדלת. חומי ואשתו בירכו אותי בחיוכים ובעוגיות.

חומי ינאי חקלאי. עוסק בחקלאות מאז 1961 בעמק יזרעאל, כשהתחיל ב-1965 כמגדל פרחים עיבד 3 דונמים עם שני חבריו ומשפחתו. 3 דונמים בימים ההם הצליחו לפרנס 3 משפחות בהצלחה. חומי סיפר לי על ימיו הראשונים כשהוא וחבריו התחילו בגידול ירקות באדמת העמק השחורה והטובענית, הם חיפשו אפיק חקלאי 'שלא ישבור להם את הגב', כמו גידול הירקות.

במשרד החקלאות המליצו על הענף החדש והרווחי – פרחים. בארץ היו מעט מגדלי פרחים; הראשונים שגידלו ורדים ליצוא: מיכה פרוכטר ומשפחת וולאך ממושב 'גן שומרון', אשר לימדו אותנו למיין והיו ממקימי ארגון מגדלי הפרחים. מכאן הדרך לחו"ל הייתה קצרה, ובהמשך הוקם אגף הפרחים ב'אגרסקו', חברה ממשלתית ליצוא תוצרת חקלאית מישראל, שקיימה משרד למכירת פרחים בפרנקפורט, גרמניה.

המגדלים רצו להתארגן ולהתאגד, אך לשמור גם על הצביון החקלאי, לכן לא הסכימו שמנהל שאינו חקלאי ינהל את הארגון. החקלאים שהכירו את חומי, כמגדל, כחקלאי וכאיש רב מעלות, ביקשו ממנו לייצג ולנהל את אגף הפרחים באגרסקו.

מקס וייל, שנולד וגדל בהולנד ומשם עלה לארץ, היה הישראלי היחיד באותה עת שבכלל ידע על קיומה של בורסת הפרחים ועל אופן התנהלות המסחר בה. מקס יצר קשר עם ההולנדים בבורסה והסביר להם שעדיף שהישראלים וההולנדים לא יתחרו זה בזה אלא ישתפו פעולה לתועלת כולם. מהלך זה התקבל, ובמשך שנה החקלאים הישראלים שלחו בצוותא פרחים שונים לבורסה. המחיר שקיבלו היה המחיר הממוצע של כלל מגדלי הפרחים, ולא התייחסו לכל מגדל ולאיכות הסחורה שלו באופן אישי. לאחר מכן, החלה התקוממות בקרב המגדלים כנגד השיטה.

בשנת 1973 נשלח חומי – להולנד, משימתו הייתה לייצג את מגדלי ישראל ולגשר בין הצרכים, הרצונות והשיטה ההולנדית, ולא פחות חשוב, להגדיל את שווי הפרחים ולמקסם את הרווחיות. כשהתחיל המסחר להולנד, הפרחים 'תפסו טרמפ' על מטוסי נוסעים שהוצאו מושביהם. המסחר התנהל באופן זה עד מלחמת יום הכיפורים. מלחמת יום הכיפורים חיזקה, באופן מפתיע את הקשר בין הישראלים וההולנדים, והוא התאפיין בעזרה הדדית ובמחוות מרגשות; החקלאים משתי המדינות התרגשו וריגשו, והקשרים האישיים הפכו את העסק היבש לקשר חם וחיוני.

חומי שהיה אז בהולנד וניצח על ההתרחשויות. המטרה הלכה והתבהרה לנגד עיניו: עליו לשבת בשדה התעופה ובבורסה כאשר מתקבלים משלוחי הפרחים מישראל, ולנסות להעביר בכתב למגדלים הישראלים את הערות ההולנדים על טיב הפרח ואיכות המשלוח. ההוראות שחומי כתב לכל חקלאי בתשומת לב רבה ומוקפדת הן שנתנו לשוק הישראלי את היכולת להשתתף במסחר בין-לאומי בצורה מוצלחת כשווה בין שווים, ועוררו בקרב המגדלים את הרצון לשיווק עצמאי ולא משותף, לשיווק שבו מגדל טוב יכול להרוויח כפול ממגדל בינוני. ההפרשים הכספיים עודדו והחזירו מוטיבציה במגדלים להיכנס לרזולוציות גידול שלא היו ידועות אז בישראל - להתמקד באיכות ולא רק בכמות.

כששאלתי את חומי לגבי הצלחותיו, הצטנע ואמר "שאינו מודד הצלחות אלא זוקף לזכותו את העובדה שהישראלים משווקים בבורסות ההולנדיות, ושההולנדים קיבלו אותנו בזרועות פתוחות ולא כמתחרים. ובגלל שעניין זה הצליח – הענף השתנה ושגשג."

בחזרה לארץ, פרויקט החממות סידר לכל דורש חלקה קטנה בגוש חממות שהוקם ב-1969. לא היו אז פועלים זרים וגם לא העסקת פועלים כאידיאולוגיה, אלא כל משפחה עיבדה את אדמתה. בתקופות של עומס שולבו בעבודה פועלות מעפולה, סטודנטים ונוער. ההולנדים גידלו ורדים בחורף בחממות עם חימום ועם תאורה פוטוסינטטית. והישראלים נהנו מאור השמש ומעלויות חימום נמוכות יותר. הישראלים הבינו את הפוטנציאל הטמון במחירי הוורדים, ואת העובדה שבעונה זו בישראל קל יותר לגדל ורדים מאשר בהולנד וענף הוורדים שגשג. גידולים נוספים משכו את הישראלים, אוהבי הגיוון. לא נסקור כאן את כל תולדות ענף הפרחים בישראל אבל חייבים לספר איך נוצר לו ענף הרוסקוס. הרוסקוס, כגידולי נוי כבר היה מאד נפוץ בגינות הנוי. רות בנימין, שניהלה את חוות הנוי ברופין זיהתה את הצמח כענף קישוט מוצלח ועניינה בכך את אנשי שיווק הפרחים, בשנת 1972, ומכאן הכל היסטוריה. עד אז היה נהוג להשתמש בענפי אקליפטוס, שנקטפו ביערות חדרה, כענפי קישוט.

רוסקוס כענף קישוט זו, אם כן, המצאה ישראלית. חומי גידל דונם אחד של רוסקוס עם אשתו, הגידול היה קל יחסית אך הקטיפה היה קשה והם שברו את גבם בהתכופות חוזרת ונשנית. בעיות הגב הולידו בנייה של 'ערוגות מוגבהות', כדי להקל על הקטיפה.

שני עלונים שיצאו לאור בתקופה ההיא היו מקור המידע היחיד על המתרחש בתחום. אך לא היה בכך די, ונדרש מידע אמין ומדויק מהולנד על כל מה שקורה שם, בתקופה שבה אין אינטרנט ופקסים. לישראלים היה קשה להבין את ההנחיות למשלוח ולתוצרת, וההסבר האישי שחומי נתן חידד את המסרים של שיווק ברמה גבוהה, ועזר לתאם בין מגדלי ישראל והבורסות ההולנדיות. כשהבורסות התאחדו לבורסה אחת גדולה נפתח ערוץ מידע וקשר ישיר, ועמו גם ההצעה לתרגם את העלון של פלורהולנד לעברית. חומי ציין לטובה את דורקה, אישה הולנדית חביבה, שהתגוררה בארץ, אשר דיברה את שתי השפות והצליחה לגשר על הפערים ולחזק את הקשר.

עד היום חומי ממשיך לערוך את הידיעון אשר מופץ ע"י המכרזות ההולנדיות למגדלים - הוא מביא לחקלאים מידע חשוב על הנעשה בבורסה, על מחירי הפרחים,

נתונים של תחזית מזג האוויר ומידע על האווירה הכללית בהולנד. הידיעון מופץ לכל המגדלים בישראל ומעודד חקלאים לפקוח עיניים ולגלות ערנות למתרחש סביבם ומכאן להצלחה בענף הפרחים בדרכים נעימות ומונגשות. הידיעון מופץ למגדלי הפרחים באימייל הידיעון גם פותח, בין השאר, לחקלאים צוהר לגידולים חדשים שאינם רק יפים, אלא בעיקר רווחיים. הידיעון נגיש לכל דרך הקישור www.yedion.com/

יצאתי מהפגישה עם חומי נפעמת מכמות העשייה, היוזמה ורוח הנעורים שנושבת ממנו עד עכשיו. הרגשתי את הכוח בידיים שלי, הרגשתי שאני יודעת מאיפה באתי ולאן אני הולכת. זה נכון שעוד אין לי פרטים מדויקים, אבל הלב שלי במקום הנכון ואני מסוגלת לעשות את זה. אני מקווה שתינתן לי הזדמנות אמיתית להוכיח את עצמי, את היכולות שלי ואת הכוונות הרציניות שלי כלפי ענף פרחי הקטיפה.

שלכם בהוקרה,

הילה יונת טל

